

HØGGUSLOKKAVEIÐA OG POLLATANKAR

Eftir Frits Johannesen

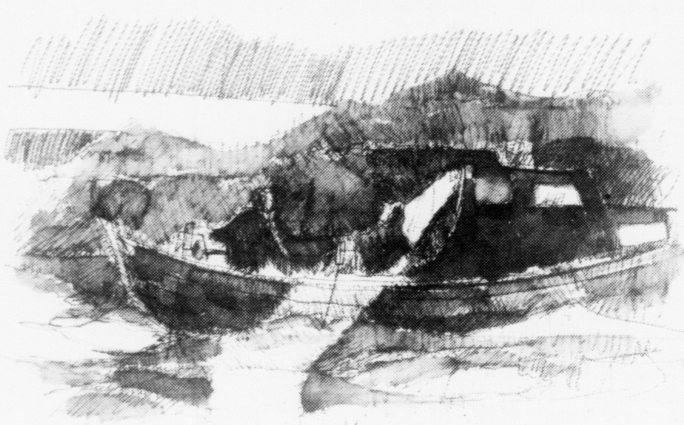
Meðan Ronald Reagan hvesti øksina í teim Hvítu húsunum (avgjörði at framleiða neutronbumbuna) riggaðu menn seg Norðanfjørðs til at fiska høguslokk.

Mundi tað ikki vera í hálvtrýssunum, at høguslokkurin seinast gjørdi rend inn á firðirnar? Tá vóru dergurnar ikki so fiskiligar sum tær eru í dag. Hvør smádrongur evnaði sær pilk til úr koparróri, bankað saman í øðrum endanum og seiðhúkar settir í krans í hinum endanum. Síðan varð blýggj stoytt niður í. Dorgin var teymasneri við stáltráði í endanum.

Nøgðin var ikki so stór, sum fiskað varð. Men mundi tann rúgván hilmast eins væl og tær gera í dag? Mangar eru rúgvurnar, ið koma upp á land í dag av alskyns fiskasløgum. Klókir menn gera sínar metingar um, hvussu nógv skal til, fyri at vælferðin kann fáa sínar sømdir — soleiðis eisini sagt — at fleiri lýsingar kunnu koma í Útvarp Føroya um ymisk klænkisheið i ymsum tíðum kring oyggjarnar. Høguslokkurin er enn ikki blivin til matfisk her hjá okkum. Onkur, ið heldur klænkisheið, fer at umrøða høguslokkin sum eitt gott evni til endamálið. Hann letur seg væl eta og er proteínrikur.

Dugur var eisini í koparhøguslokkapilkunum. Men alt til sína tíð. Nú skal »jarnið« verða japanskt — sum mangt annað her á landi. Dergurnar eru nú nyloni og teljast kunnu upp í tjúgu húkar á onkrari dorg. Fagurlittir eru teir eisini og harvið streymlinjaðir eins og høguslokkurin sjálvur.

Tá fongur verður umrøddur, verður prátið hegnisliga sett upp. Her verður hugsað um gott úrslit — um ein góðan fong. Ikki ganga nógvir høguslokkadagar, so eru úrslit at hoyra mann og mann ímillum um, hvussu mangir húkarnir skulu vera á dorgini, fyri at fongurin skal gerast góður. So lægið tað ljóðar, eru »fiskiklepparnir« komnir fram til talið 13 — 13 húkar á dorgina. Hvi ikki talið 10, tað er jú 10 arma høguslokkurin, ið talan er um? Nei, líkatal

Rákið bar okkum ímóti Buniá

skal tað ikki vera. Antin 11 ella 13 húkar á dorgini. Tað hava royndir longu vist og lata vit Norðanfjørðs hetta dulsmál fara víðari.

Tjaldrið kemur trúliga ár undan ári. Seiður og seiðamurtar, standa fram við klettin ár um ár. Um høguslokkin kann sigast, at hann ikki er so trúfastur.

Tá høguslokkavaðið er av, stingur spurningurin seg upp, um hann man fara at koma aftur næsta ár. Onkur er bjartskygdur og hevur ein orðafloym um øll eyðkenni, bæði í vatni, vatnskorpu og í lofti, at eingin ivi er um hetta, at hann verður at fáa aftur næsta ár; øll tekin eru til staðar, at so verður.

Í ár kom hann aftur. Skjótt fóru tíðindini frá manni til mann — hann og hann høvdu rakt við hann har og har.

Høguslokkaprátið gjørdi menn lagnar. Hendurnar vuku í lummumum — fingrarnir ringdu seg saman, so tað var ómøguligt at ganga við hondunum í lumma. Sum frá leið hingu armarnir niður við síðuni, sum høguslokkur — armarnir vóru kropparnir og fingrarnir vóru travsurnar. Onkur snýsti og fisti á so lagnan hátt — hábrøgd, mælti onkur, sum hevði skálkin bak oyrað. Tað sanna var — og tað vóru teir, sum vistu, hvussu lýsnar skriðu, sum søgdu hetta — at høguslokkurin var komin!

Dorgina undan væðing-

ini, báti úr neystinum og út á Pollin. Sum tjóður á nátt fóru bátarnir snikjandi stillisliga út eftir vágini við loyndardómum um, at best var at royna har og har — tí har var hann at fáa í fjør...og fyrrárið við.

Fjørðurin var sum ein sveiti — fjøllini stóðu pinnastill. Eitt dúnlætt tokuslør fór um Lørviksfjall, teskandi eitt sælt tónalag inn í mannahjartad. Fingrarnir vuku alt meir og meir. Tú fekst ikki rátt tær. Summa tíðir vóru teir á knønum og summa tíðir á stokkinum...skjótt var ikki pláss fyri teimum í bátiinum.

Slikar løtur úti á Pollinum eru vinsælar — tú

gerst fagurlátin, sum Ketil á sinni, tá ein grind lá á Seyrvágsfirði. Fámæltir menn fara at tala, murra...taka til, tú vildi sagt Regin smið. Nei, okk nei, nú er tað Grand prix lagið: Krøller eller ej, vi elsker vores børn, sum spakuliga dettur um tanngarðarnar. Alt í lagi...men hvussu væl alt situr, ið sagt verður. Men ávirkanina av tí ytra — sjógvurin, fjøllini, liðirnar, fuglurin, sum ikki hava syndað til dagin í dag, driva kenslur fram úr instu sálarkrókum tínum. Einki annað er, ið kann geva hesum ljóð uttan tungan, sum er eins reyð og tann japanski høguslokkurin.

Ymisk eru færin, ið royna eftir hesum fiski. Ikki eru tað ríkjandi tollar ella glintandi motorar, ið nema oyrað. Nú siggjast alskyns sløg av smábátum — úr Noregi, Svøríki, Danmark og Kaldbak, og ganga hesir næstan ljóðleysir. Hin føroyski báturin er tó tann, sum sermerkir høguslokkaveiðina. Ymiskir eru teir í skapi. Teir, sum vita væl, kunnu júst siga, hvør og hvør bátasmiður hevur gjørt tann og tann báti. Skapið og tilevningin verða altíð umrødd umhyggiliga — serliga, tá ið knørrur á fyrsta sinni stakk trýnið millum aðrar bátar. Kenslurnar, at hetta er føroyskt verk — list — brúkslist, ið hevur andað á føroyskum hondum gjøgnum mong ættarlið. Her eru loynidómar, ið ikki kunnu setast á pappirið við blekki — hvussu tú skalt snara, venda, høgga, hólva, flekja, laga o.s.fr., so at bátasmiðurin og báturin gerast eitt. Eitt líkam, ein sál — ikki lænt og ikki stolið frá nokrum, men gull í skrinu hjá tí og tí manni, ið er bátasmiður, ið hevur livsins prógv, handalag og hógv frá pápanum, abbanum og langabbanum.

Nógv verður umrøtt, bæði í orð og tal, at skapa trivna millum fólk. Ikki er so heilt lætt at siga, hvør besta bóti er fyri at fáa fólk at trívast. Sál og líkam hava gott samljóð — bond verða knýtt millum tað hondgripiliga og tað, sum ikki er hondgripiligt. At vera visur her, er ikki so lætt, men eingin ivi

Armarnir vóru kropparnir, fingrarnir vóru travsurnar